

Artur Aguilar (Barcelona, 1946). Llicenciat en Arquitectura tècnica i Belles Arts, ha consagrat la seva trajectòria artística a l'art geomètric. Des del seu primer viatge a París el 1975 s'interessa per l'abstracció geomètrica. A mitjan dels anys 80 la galeria Denise René de París representa obra seva. Ha posat l'espai pictòric al servei de les regles matemàtiques que regeixen la naturalesa i la secció àuria o nombre d'or que el Renaixement vincula a la idea de proporció i bellesa perfectes. Combina l'esperit constructiu de l'espai amb la vibració òptica del color que dóna calidesa i emoció a aquestes sèries modulares. Des de l'any 2007 resideix entre Barcelona i Londres, ciutat en la que exposa a The Last Supper Gallery (2017 i 2018). Ha participat a diverses retrospectives històriques com *Arte geométrico en España, 1957-1989* al Centro Cultural de la Villa de Madrid (1989); *Estructura y concepto. Arte geométrico español* (1992-1994), itinerant per Àustria, Eslovènia i República Txeca; *Arte Madí*, al Museo Reina Sofía (1997) y *60 anys de geometria* (2015) al Museu de la Universitat d'Alacant. La seva obra és a col·leccions com Ars Citerior, València; Ibercaja, Saragossa; Fundació Vila Casas, Barcelona; i Museu d'Art Jaume Morera de Lleida, entre altres.

 FUNDACIÓ
Vallpalou

ARTUR AGUILAR
POÈTICA DE LA GEOMETRIA PURA

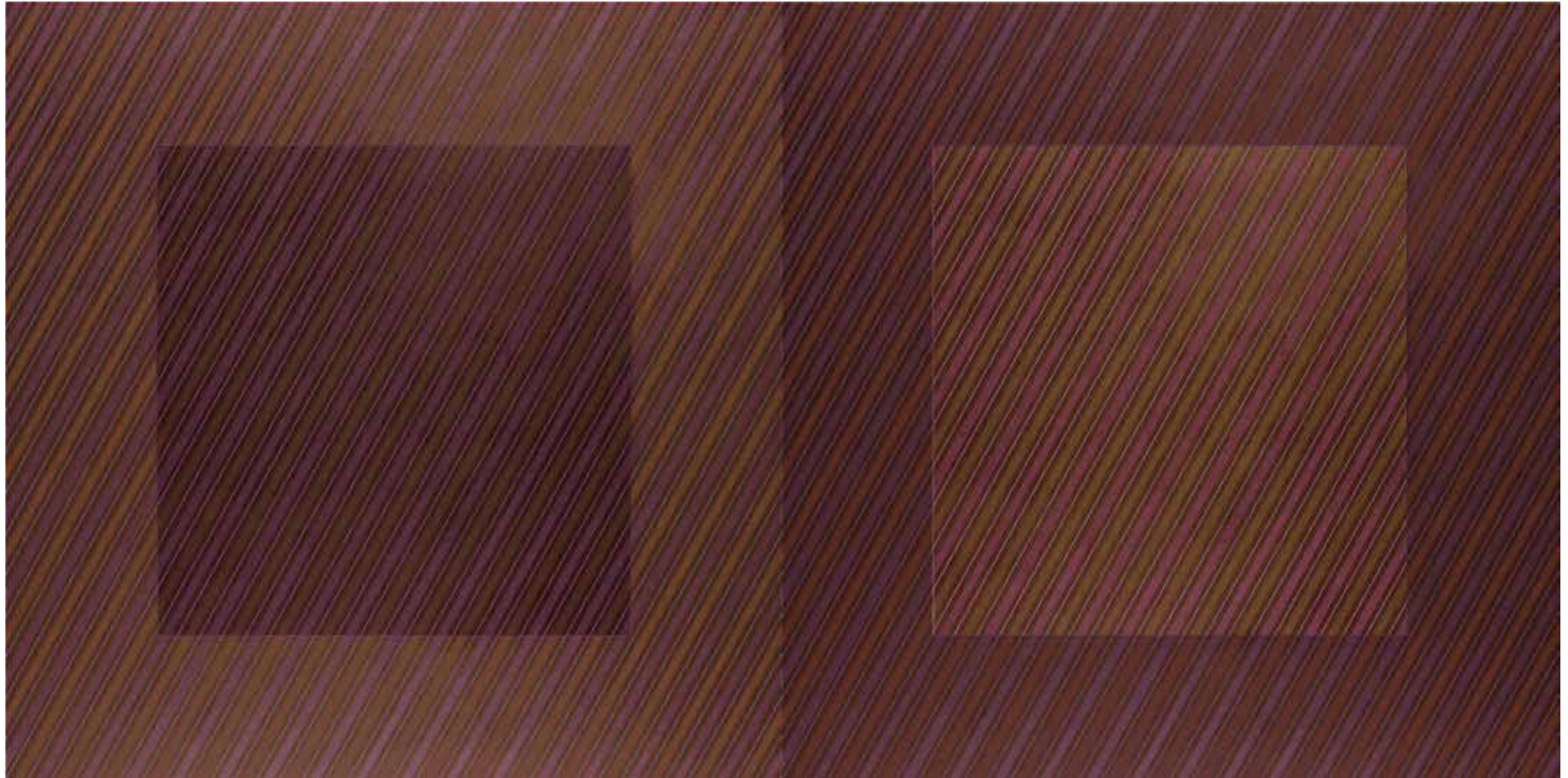
L'abstracció geomètrica i la secció àuria

Pilar Parcerisas

L'art concret, basat en la geometria no ha tingut gran predicament a Catalunya ni massa practicants durant el segle xx. El pensament racionalista ha pesat poc enfront de l'art orgànic, gestual o mentalment surrealista. Per això encara té més valor el fet de trobar artistes de la talla i el rigor d'Artur Aguilar, capaç de desmaterialitzar l'espai pictòric i desconstruir els elements bàsics de la pintura.

En aquest sentit, Artur Aguilar ha mantingut una tensió entre l'arrel constructivista de la seva pintura i l'art cinètic davant el qual sempre s'ha aturat al llindar de les seves portes. En un país sense una tradició de modernitat geomètrica, calia agafar-se a referents internacionals.

El seu interès inicial, doncs, no podia ser altre que aquell primer Delaunay que va veure en el seu primer viatge a París. Però la seva mirada es girà òbviament vers Malévitx, Joseph Albers, Poliakoff i els artistes espanyols que eren una referència per a la seva generació, com l'Equipo 57 i Palazuelo. Quedaven

Doble quadrat ratllat (diptic), 1990

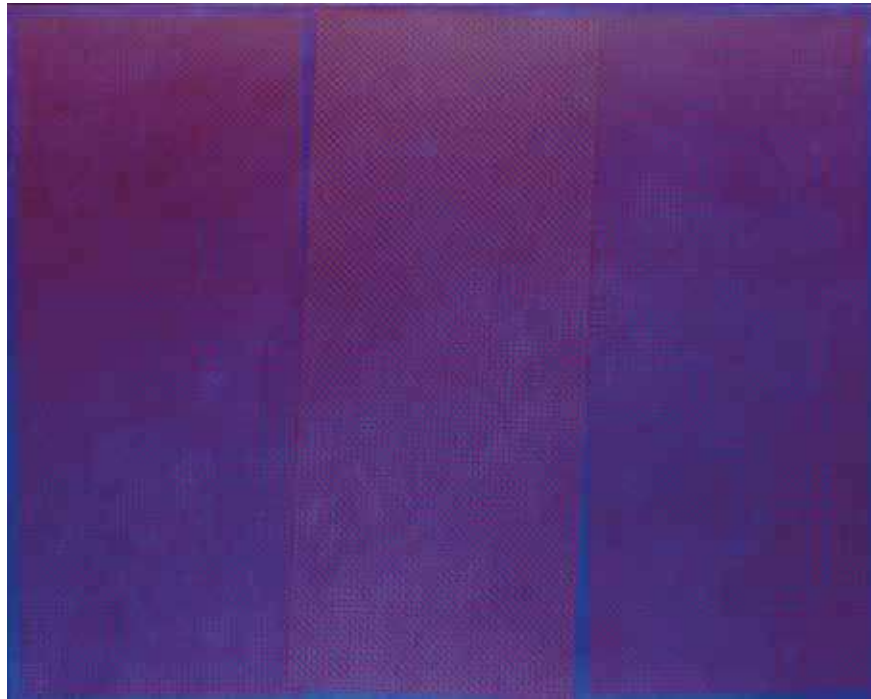
Acrílic sobre tela

100 x 200 cm

Col·lecció de l'artista, Barcelona

Ja llunyans els artistes de les avantguardes històriques d'abans de la Segona Guerra Mundial, que havien obert la secció geomètrica de l'avantguarda europea, com el Neoplasticisme o *De Stijl* (1917), *Cercle et Carré* (1929-1930) o *Abstraction-Création* (1932-1936). Per això, la crítica ha trobat parentiu del seu treball amb Madí, el corrent constructiu argentí de vocació internacional que arrenca a mitjan dels anys quaranta del segle xx.

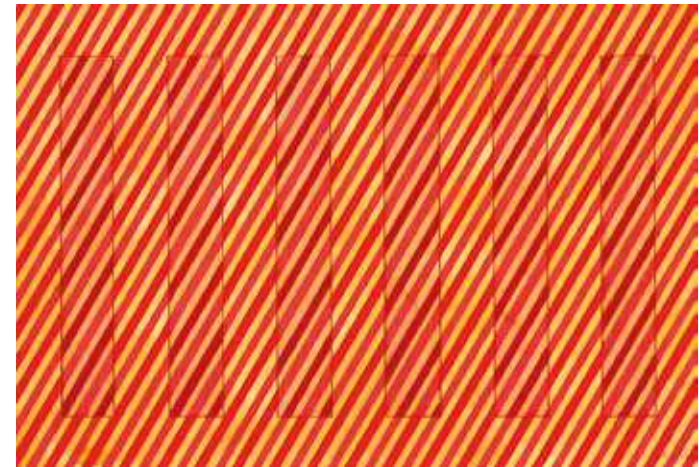
A les primers construccions amb plans, de caràcter constructivista, segueixen obres en què pren importància la repetició, la vibració del color, la textura

Tres rectangles, 1991
Acrílic sobre tela
60 x 73 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

visual, amb ratllats i reixats que reforcen l'harmonia de colors amb gammes suaus i poc contrastades. El seu interès es focalitza en les repeticions de François Morellet, els cinètics Agam, Cruz Díez, Julio Le Parc o Bridget Riley, un període que podem situar cap als primers anys 80 quan la galeria Denise René de París, especialitzada en abstracció geomètrica i art cinètic, pren en dipòsit obra d'Artur Aguilar, com un dels seus artistes.

Cada cop més radical en el despullament de l'obra, Artur Aguilar s'interessa pel coneixement de les regles matemàtiques, la geometria senzilla que trobem a

Ratllat amb 6 rectangles, 1992
Gouache sobre paper
17,5 x 25 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

Reixat vermell i blau, 1993
Aquarel·la sobre paper
17,5 x 25 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

la natura, com la secció àuria, la construcció de corbes i espirals àuries, combinacions i variacions múltiples que enriqueixen l'obra pictòrica. I aquí se sent més a prop de la geometria d'Aurèlie Némours, Hélio Oiticica i, especialment, d'Elena Asins i de tot el grup de Madrid que experimentà amb les formes computables, quan el Centro de Cálculo de la Universidad de Madrid s'obria als artistes que participaren del Seminario de Generación Automática de Formas Plásticas.

Cada cop més parc i cercant la síntesi i la visibilitat de l'estructura, Artur Aguilar va reduint la gamma cromàtica, més a prop del minimalisme, de la línia i la xar-

xa de Sol Lewitt, del monocrom d'Ad Reinhardt i de postminimalistes com Robert Mangold, Ellsworth Kelly o d'Agnes Martin, amb el protagonisme de la línia, la xarxa, l'estructura, ara ja construïda amb llapis com a mínima expressió del traç.

Les obres d'Artur Aguilar parlen des del silenci de l'espai, estructurat en rectes i corbes, a partir de la geometria euclidiana clàssica, basada en la secció àuria. La proporció matemàtica és indispensable per conservar l'harmonia interior de l'obra i fer visible l'equilibri de la superfície. Manté la tensió dels espais interiors de l'obra i li atorga una autonomia absoluta ja que el quadre

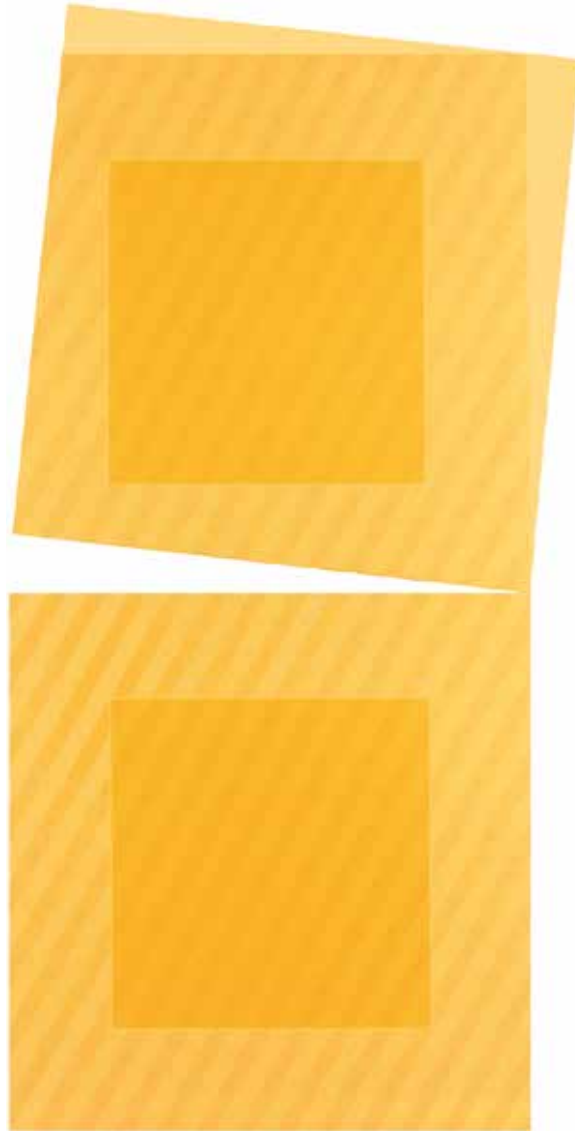

Vermell i or ratllat (diptíc), 1993
Acrílic sobre tela
100 x 100 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

Morat, or, morat (triptic), 1993
Acrílic sobre tela
100 x 167 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

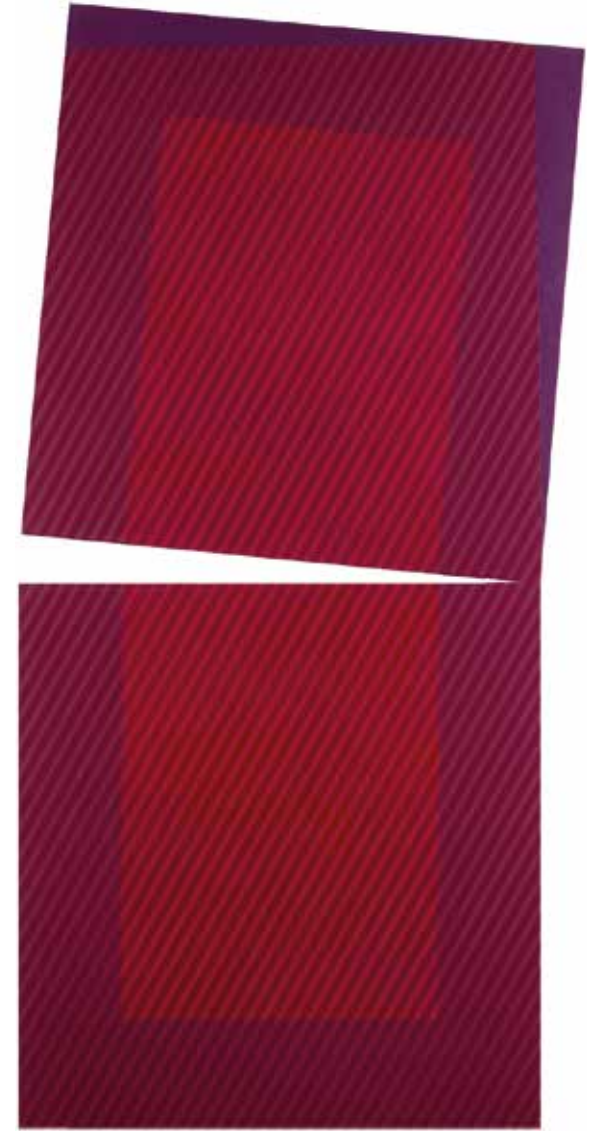
només es representa a si mateix en una mena d'exhibicionisme ontològic que només permet la geometria des del seu càlcul i objectivitat. En el cas d'Artur Aguilar, la distància de la subjectivitat de l'autor és màxima, si bé el procés és d'una esforçada dimensió artesanal quan podria ser fàcilment fet amb ordinador. El resultat acaba sent una mostra de la seva perícia i habilitat que ratlla la perfecció de la màquina, però que manté la vibració humana de la mà i l'emotivitat d'un gest absolutament controlat i enganyós a la nostra mirada. Combinació d'espai i de colors que divideixen la tela a partir de la secció àuria

Rectangle groc trencat II
(diptic), 1995
Acrílic sobre tela
120 x 60 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

o divina proporció, el que atorga força i equilibri a la vibració de la pinzellada en línia repetitiva.

La repetició és també un element constant en el minimalisme: repetició modular, geomètrica, que també trobem en la música, no només en el precedent de Bach i la música contemporània de La Monte Young, Terry Riley, Steve Reich o Philip Glass, sinó també en les *Gymnopédies* d'Erik Satie, de les que Artur Aguilar se sent a prop. Emili Auguet, en una presentació de l'obra d'Aguilar a la Galeria Tau de Girona l'any 1983 assenyala en la pintura d'Artur Aguilar l'intent

Rectangle morat trencat
(diptic), 1995
Acrílic sobre tela
120 x 60 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

de trobar «la força universal que tenen totes les coses», i en aquest sentit, traça un paral·lelisme de la seva pintura amb la música: «la interacció d'un mòdul romboidal, marcant un ritme, les variants de color, i algunes vegades un lleu desplaçament de les superfícies creen un drama en el conjunt».

Òbviament, la seva formació addicional com a arquitecte tècnic afavorí el desenvolupament d'aquest costat racional i estructural del seu pensament espacial i cromàtic, cada cop més despul·lat i desmaterialitzat que exhibeix senzillament les regles i els càlculs matemàtics per tal que donin per si mateixos

la talla de la seva bellesa intrínseca, tant en rectes com en corbes, un art que sedueix arquitectes, com al propietari i director de la galeria Last Supper de Londres, on Aguilar ha treballat els últims anys, que ha presentat el llibre *Seven numbers from the Arcs 64H series* (2017), basat en la progressió matemàtica de Fibonacci, un exemple de corba dinàmica a partir d'un regla matemàtica.

Aquesta exposició, que reuneix obra des de 1990 i fins al 2010 és un bon exemple per entendre l'evolució d'una pintura que fa poesia lírica de la geometria pura.

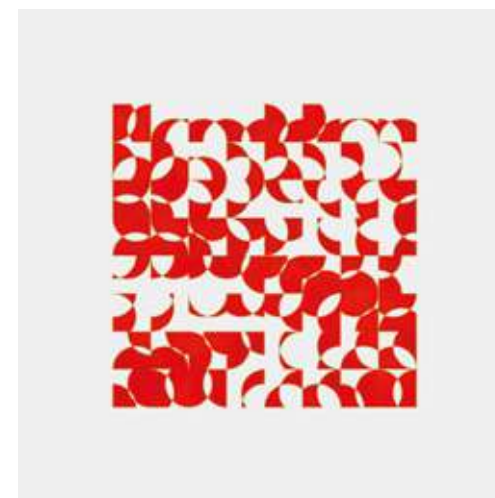
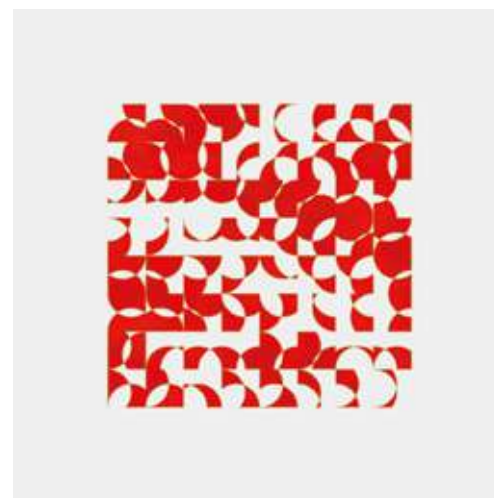
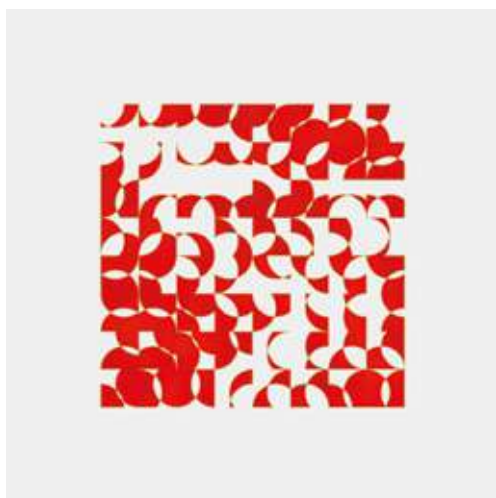
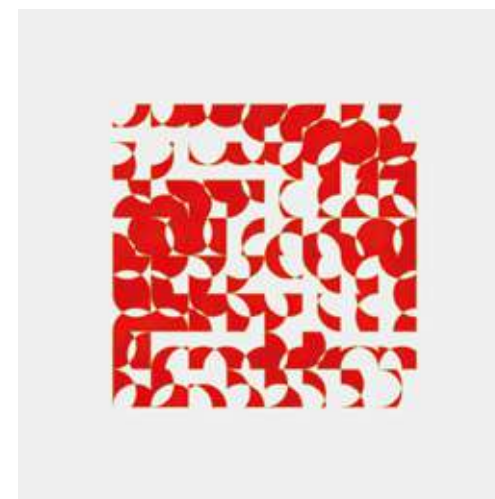
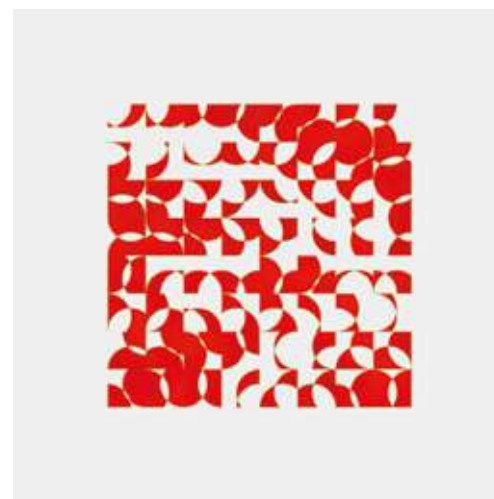
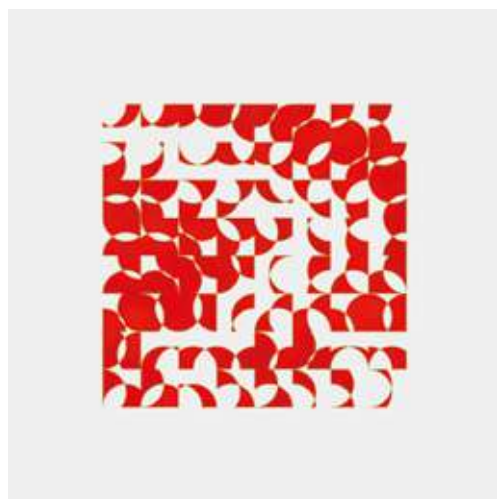
Pilar Parcerisas, comissària de l'exposició

Arcs blau nit (diptic), 2005
Acrílic sobre tela
100 x 100 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

Arcs F2048, 2008
Acrílic sobre tela
120 x 120 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

Llibre d'artista *Seven numbers from the Arcs 64H series*, 2017
Impressions giclée
Coberta de 20 x 20 cm. Interior amb 8 tríptics de 54 x 18 cm
Exemplar 4/21
Col·lecció de l'artista, Barcelona

Arcs 64H series, 2017
7 impressions digitals giclée
30 x 30 cm
Exemplar 1/3
Col·lecció de l'artista, Barcelona

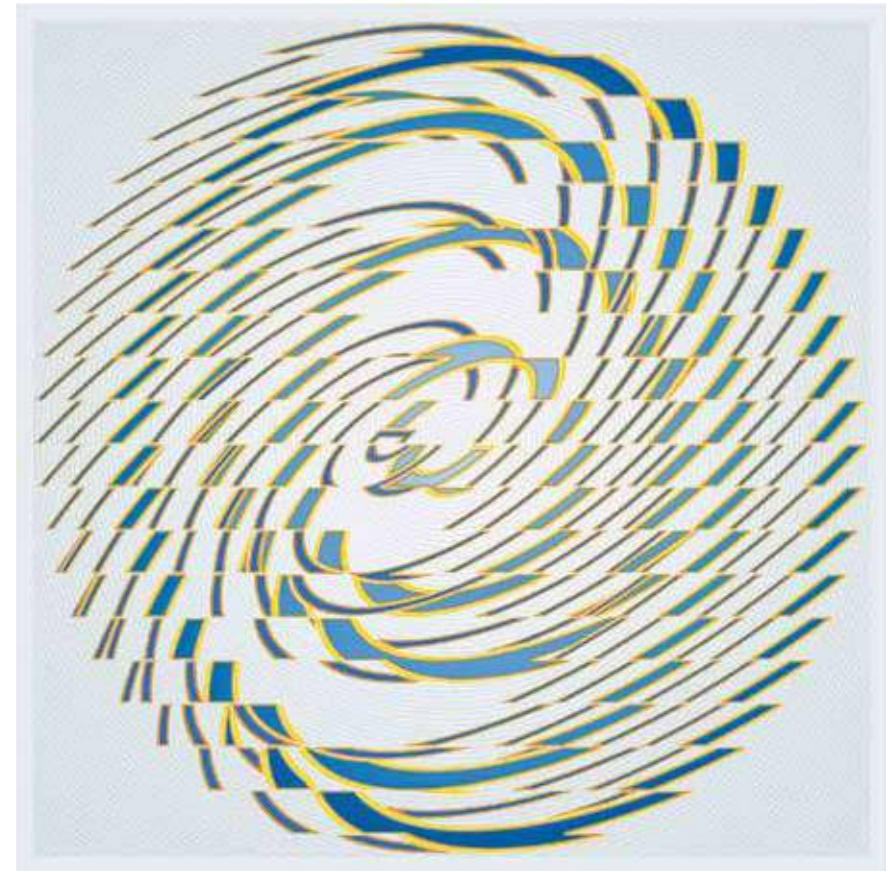
La abstracción geométrica y la sección áurea Pilar Parcerisas

El arte concreto basado en la geometría no ha tenido gran predicamento en Cataluña ni demasiados practicantes durante el siglo xx. El pensamiento racionalista ha pesado poco frente al arte orgánico, gestual o mentalmente surrealista. Por eso aún tiene más valor el hecho de encontrar artistas de la talla y el rigor de Artur Aguilar, capaz de desmaterializar el espacio pictórico y «desconstruir» los elementos básicos de la pintura.

Espirals A370 4, 2010
Impressió digital giclée
70 x 70 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

En este sentido, Artur Aguilar ha mantenido una tensión entre la raíz constructivista de su pintura y el arte cinético ante el que siempre se ha detenido en el umbral de sus puertas. En un país sin una tradición de modernidad geométrica, había que agarrarse a referentes internacionales. Su interés inicial, pues, no podía ser otro que aquel primer Delaunay que vio en su primer viaje a París. Pero su mirada se volvió obviamente hacia Malevich, Joseph Albers, Poliakoff y los artistas españoles que eran una referencia para su generación, como el Equipo 57 y Palazuelo. Quedaban ya lejanos los artistas de las vanguardias históricas de

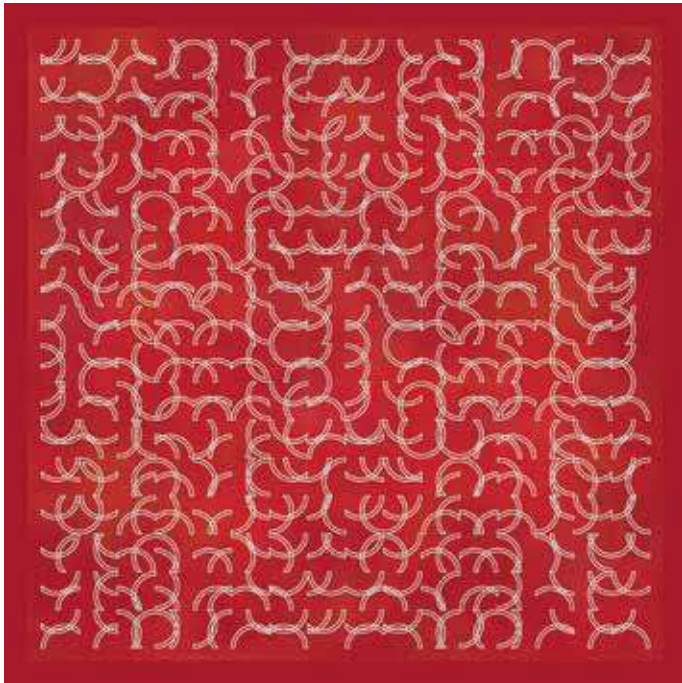
Espirals A370 8, 2010
Impressió digital giclée
70 x 70 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

antes de la Segunda Guerra Mundial, que habían abierto la sección geométrica de la vanguardia europea, como el Neoplasticismo, *De Stijl* (1917), *Cercle et Carré* (1929-1930) o *Abstraction-Création* (1932-1936). Por ello, la crítica ha encontrado parentesco de su trabajo con Madí, el corriente constructivo argentino de vocación internacional que arranca a mediados de los años cuarenta del siglo xx.

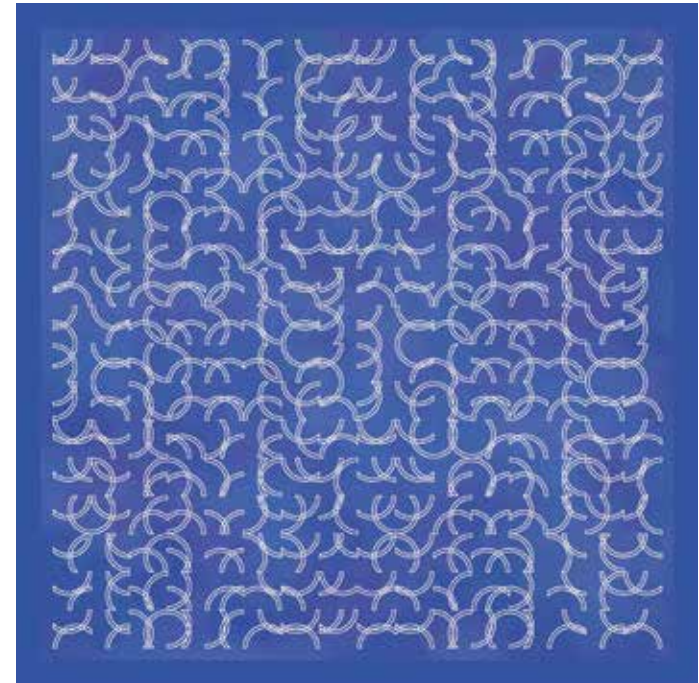
A las primeras construcciones con planos de carácter constructivista siguen obras en que toma importancia la repetición, la vibración del color, la textura visual, con rayados y rejillas que refuerzan la armonía de colores con

gammas suaves y poco contrastadas. Su interés se focaliza en las repeticiones de François Morellet, los cinéticos Agam, Cruz Díez, Julio Le Parc o Bridget Riley, un periodo que podemos situar hacia los primeros años ochenta cuando la galería Denise René de París, especializada en abstracción geométrica y arte cinético, toma en depósito obra de Artur Aguilar, como uno de sus artistas.

Cada vez más radical en el desnudamiento de la obra, Artur Aguilar se interesa por el conocimiento de las reglas matemáticas, la geometría sencilla que encontramos en la naturaleza, como la sección áurea, la construcción de

Arcs S256 V30 1, 2010
Impressió digital giclée
30 x 30 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

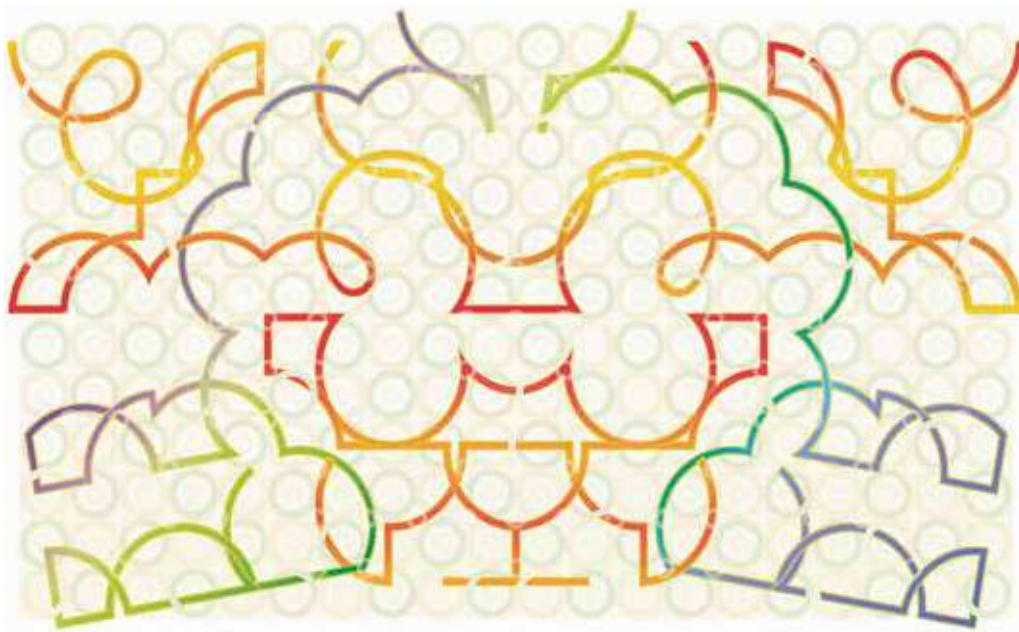
Arcs S256 V30 2, 2010
Impressió digital giclée
30 x 30 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

curvas y espirales áureas, combinaciones y variaciones múltiples que enriquecen la obra pictórica. Y aquí se siente más cerca de la geometría de Aurélie Nemours, Helió Oiticica y, especialmente, de Elena Asins y de todo el grupo de Madrid que experimentó con las formas computables, cuando el Centro de Cálculo de la Universidad de Madrid se abrió a los artistas que participaron del Seminario de Generación Automática de Formas Plásticas.

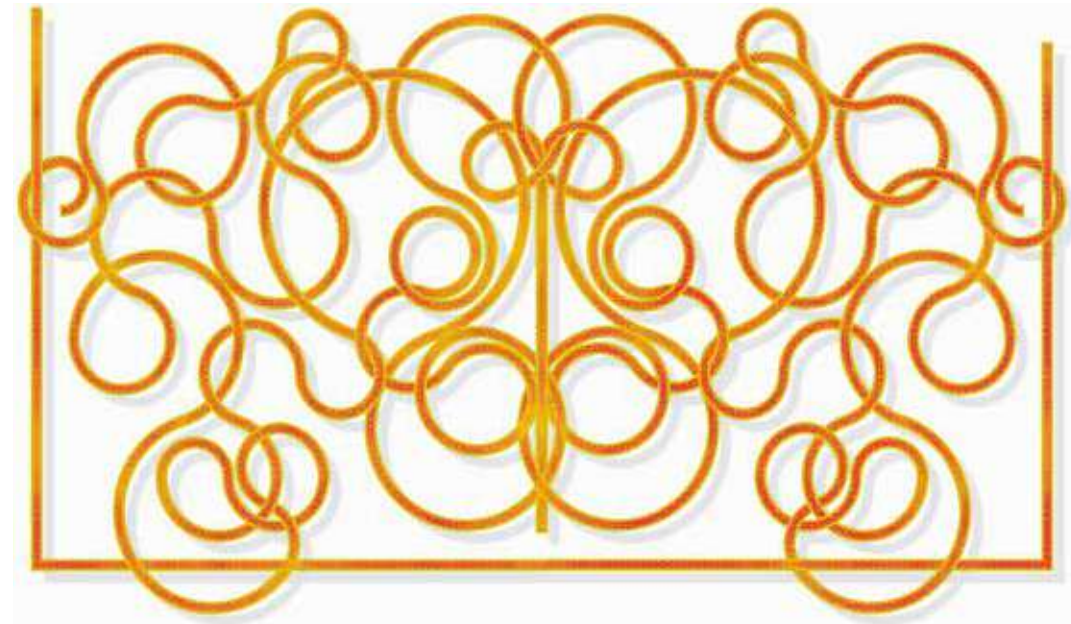
Cada vez más parco buscando la síntesis y la visibilidad de la estructura, Artur Aguilar va reduciendo la gama cromática, más cerca del minimalismo, de la

línea y la red de Sol Lewitt, de la pintura monocromática de Ad Reinhardt y del postminimalismo de Robert Mangold, Ellsworth Kelly o de Agnes Martin, dando protagonismo a la línea, la red, la estructura, ahora ya construida con lápiz como mínima expresión del trazo.

Las obras de Artur Aguilar hablan desde el silencio del espacio, estructurado en rectas y curvas, a partir de la geometría euclidiana clásica, basada en la sección áurea. La proporción matemática es indispensable para conservar la armonía interior de la obra y hacer visible el equilibrio de la superficie. Man-

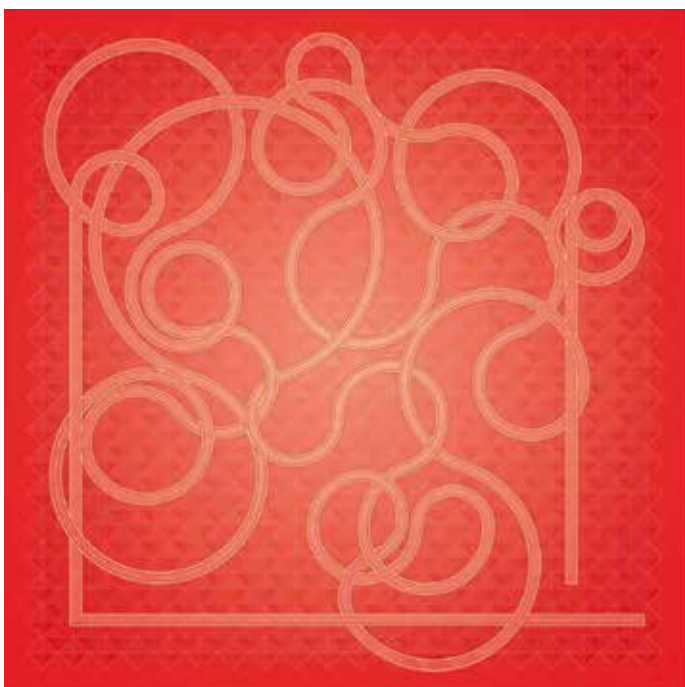

Corbes A100 2, 2010
Impressió digital giclée
70 x 100 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

Corba contínua C100 1, 2010
Impressió digital giclée
70 x 100 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

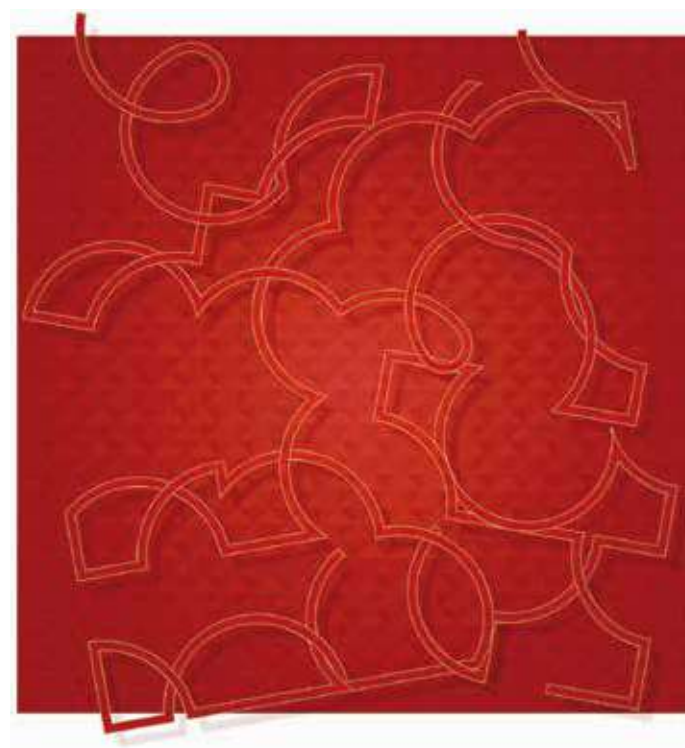
tiene la tensión de los espacios interiores de la obra y le otorga una autonomía absoluta ya que el cuadro sólo se representa a sí mismo en una especie de exhibicionismo ontológico que sólo permite la geometría desde su cálculo y objetividad. En su caso, la distancia de la subjetividad del autor es máxima, si bien el proceso es de una esforzada dimensión artesanal cuando podría ser fácilmente hecho con ordenador. El resultado acaba siendo una muestra de su pericia y habilidad que raya la perfección de la máquina, pero que mantiene la vibración humana de la mano y la emotividad de un gesto absolutamente

Corba contínua 20 4, 2010
Impressió digital giclée
30 x 30 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

controlado y engañoso a nuestra mirada. Combinación de espacio y de colores que dividen la tela a partir de la sección áurea o divina proporción, lo que otorga fuerza y equilibrio a la vibración de la pincelada en línea repetitiva.

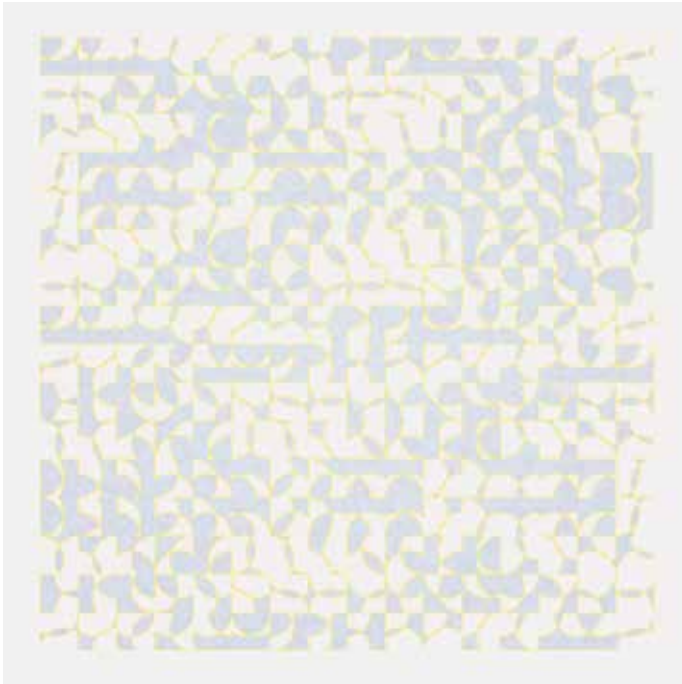
La repetición es también un elemento constante en el minimalismo: repetición modular, geométrica, que también encontramos en la música, no sólo en el precedente de Bach y la música contemporánea de La Monte Young, Terry Riley, Steve Reich o Philip Glass, sino también en las *Gimnopedias* de Erik Satie, de las que Artur Aguilar se siente cerca. Emili Auguet, en una presentación de

Corbes 20 1, 2010
Impressió digital giclée
30 x 30 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

la obra de Aguilar en la Galería Tau de Girona en 1983, señala en su pintura el intento de encontrar «la fuerza universal que tienen todas las cosas» y en este sentido traza un paralelismo de su pintura con la música: «la interacción de un módulo romboidal, marcando un ritmo, las variantes de color, y algunas veces un leve desplazamiento de las superficies crean un drama en el conjunto.»

Es obvio que su formación adicional como arquitecto técnico favoreció el desarrollo de ese lado racional y estructural de su pensamiento espacial y cromático, cada vez más despojado y desmaterializado que exhibe sencillamente las reglas y los cálculos matemáticos para que ofrezcan por sí mismos

Arcs F256 H30 1, 2010
Impressió digital giclée
30 x 30 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

la talla de su belleza intrínseca, tanto en líneas rectas como curvas. Se trata de un arte que seduce a arquitectos, como al propietario y director de la galería Last Supper de Londres, con quien Aguilar ha trabajado en los últimos años, y donde ha presentado el libro *Seven numbers from the Arcs 64H series* (2017), basado en la progresión matemática de Fibonacci, un ejemplo de curva dinámica a partir de una regla matemática.

Esta exposición, que reúne obra desde 1990 hasta 2010 es un buen ejemplo para entender la evolución de una pintura que hace poesía lírica de la geometría pura.

Pilar Parcerisas, comisaria de la exposición

Arcs F256 H30 4, 2010
Impressió digital giclée
30 x 30 cm
Col·lecció de l'artista, Barcelona

FUNDACIÓ
Vallpalou

Roger de Llúria, 2, 25005 Lleida
Tel. 973 254 937
fvp@fundaciovallpalou.org
www.fundaciovallpalou.org

Organització

Fundació Vallpalou

Presidenta: Teresa Vall Palou

Director: Joan Mari Vall

Directora d'exposicions: Pilar Parcerisas

Exposició

ARTUR AGUILAR. POÈTICA DE LA GEOMETRIA PURA

Del 17 de setembre al 14 de novembre de 2020

Comissària: Pilar Parcerisas

Muntatge: Abdó Martí

Transport: Gal Fàbrega

Catàleg

Text: Pilar Parcerisas

Fotografies: Artur Aguilar, Claudi Valentí i Lluís Ureña

Disseny gràfic: Jordi Ortiz

Impressió: Serper

Agraïments: Maguí Noguera, directora de la Fundació Valvi, Girona

© D'aquesta edició
Fundació Vallpalou
© del text, la autora
© de les fotografies, els seus autors
© Artur Aguilar, VEGAP, Lleida, 2020
Tots els drets reservats
Edició: setembre 2020
300 exemplars
Dipòsit Legal: L-418-2020
ISBN-978-84-09-19882-5

Coberta:

Corba continua C100 1 [fragment], 2010
Col·lecció de l'artista, Barcelona